

Raadsvoorstel

Onderwerp **Septembercirculaire gemeentefonds 2017**

Registratienr. 6604542 Steller/telnr. F. Hiemstra/ 7698 Bijlagen geen

Classificatie	Openbaar ☐ Vertrouwelijk (bij gebruik van persoonsgegevens)
Portefeuillehouder	Schroor Raadscommissie F&V
Langetermijn agenda (LTA) Raad	LTA ja: ☒ Maand December Jaar 2017 LTA nee: ☐ Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de extra middelen die vanaf 2018 worden ontvangen voor werkzaamheden als gevolg van de Wet Innovatie en kwaliteit Kinderopvang (€ 39.000,- in 2018 en € 33.000,- vanaf 2019) te verrekenen met het programma Onderwijs en dit te verwerken in de meerjarenbegroting 2018;
- II. de verlaging van de integratie uitkering Wmo van € 3.000,- in 2016 niet te verrekenen, de verlaging van € 53.000,- in 2017 wel te verrekenen met het programma Welzijn, gezondheid en zorg en dit te verwerken in de begroting 2017;
- III. de extra bijdrage van € 527.000,- over 2017 die wordt ontvangen vanuit de decentralisatie uitkering Verhoogde asielinstroom te verrekenen met het programma Welzijn, gezondheid en zorg en dit te verwerken in de begroting 2017;
- IV. de verlaging van de decentralisatie uitkering Vrouwenopvang van € 23.000,- in 2017 en € 184.000,- vanaf 2018 te verrekenen met het programma Welzijn, gezondheid en zorg en dit te verwerken in de begroting 2017 respectievelijk de meerjarenbegroting 2018;
- V. de verlaging van de decentralisatie uitkering Maatschappelijke opvang van € 115.000,- vanaf 2017 te verrekenen met het programma Welzijn, gezondheid en zorg en dit te verwerken in de begroting 2017 respectievelijk de meerjarenbegroting 2018;
- VI. de extra bijdrage van € 10.000,- over 2017 die wordt ontvangen vanuit de decentralisatie uitkering 'WE CAN YOUNG' te verrekenen met het programma Welzijn, gezondheid en zorg en dit te verwerken in de begroting 2017;
- VII. de verhoging van de integratie uitkering Sociaal domein van per saldo € 673.000,- in 2017 te verrekenen met het programma Welzijn, gezondheid en zorg en dit te verwerken in de begroting 2017;
- VIII. de gemeentebegroting 2017 op programmaniveau overeenkomstig te wijzigen;
- IX. de gemeentebegroting 2018 op programmaniveau overeenkomstig te wijzigen.

Samenvatting

Dinsdag 19 september 2017 (Prinsjesdag) is de septembercirculaire gemeentefonds verschenen. In deze circulaire staat informatie gegeven over de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds voor de jaren 2017 tot en met 2021. Alle ontwikkelingen tot en met 2021 worden toegelicht in voorliggende nota en per ontwikkeling wordt een voorstel gedaan hoe om te gaan met de financiële effecten.

De mutaties gemeld in de circulaire leiden in 2017 tot een nadeel voor de gemeente van 2,5 miljoen euro, in 2018 tot een voordeel van 1,5 miljoen euro, in 2019 tot een voordeel van 0,5 miljoen euro, in 2020 tot een voordeel van 0,5 miljoen euro en in 2021 tot een voordeel van 0,6 miljoen euro. Deze financiële effecten van de septembercirculaire 2017 zijn op programma 12 College, raad en gebiedsgericht werken verwerkt in de begroting 2018, met uitzondering van de mutaties in het sociaal domein. De mutaties in het sociaal domein zijn verwerkt in programma 4 Welzijn, gezondheid en zorg.

Aanleiding en doel

Dinsdag 19 september 2017 (Prinsjesdag) is de septembercirculaire gemeentefonds verschenen. De septembercirculaire 2017 is gebaseerd op de Miljoenennota 2018 van het Rijk. Alle ontwikkelingen tot en met 2021 worden toegelicht in voorliggende nota en per ontwikkeling wordt een voorstel gedaan hoe om te gaan met de financiële effecten.

Financiële consequenties

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van gemeenten. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. Vanwege de demissionaire status van het kabinet ten tijde van Prinsjesdag is sprake van een beleidsarme circulaire.

In 2017 is sprake van een neerwaartse aanpassing van het accres als gevolg van meevallers op de rijksbegroting en aanpassingen in het kasritme van enkele investeringen bij het Rijk. Daarnaast wordt voor 2017 een hogere uitname uit het BTW compensatiefonds verwacht, wat leidt tot een hogere verrekening met het gemeentefonds¹. De uitkomsten van de circulaire leiden voor 2017 tot een neerwaartse bijstelling van het verwachte resultaat op het gemeentefonds met 2,5 miljoen euro. Bij de tweede voortgangsrapportage 2017 werd een positief resultaat verwacht op het gemeentefonds van 3,9 miljoen euro, op basis van de septembercirculaire 2017 wordt dat neerwaarts bijgesteld tot 1,4 miljoen euro.

Het kabinet heeft in de miljoenennota 2018 voor enkele onderwerpen extra middelen beschikbaar gesteld waardoor er in 2018 sprake is van een verhoging van het accres. Voor 2018 wordt een voordeel verwacht van 1,5 miljoen euro. Dit wordt grotendeels verklaard door de hogere accresraming.

In 2019 is sprake van een neerwaartse bijstelling van het accres, vanaf 2020 is sprake van een marginale positieve bijstelling van het accres. Daarnaast is de ontwikkeling van de uitkeringsbasis (aantal inwoners, woonruimten, bijstandsontvangers, e.d.) aangepast naar aanleiding van de informatie gegeven in de septembercirculaire 2017 en vanuit het CBS. Voor 2019 wordt een voordeel verwacht van 0,5 miljoen euro, voor 2020 een voordeel van 0,5 miljoen euro en vanaf 2021 een structureel voordeel van 0,6 miljoen euro.

In onderstaande tabel staan de concreneffecten vanuit de septembercirculaire 2017 voor Groningen opgenomen:

(x mln €)	2017	2018	2019	2020	2021
Accres	-1,2	1,1	-0,2	0,0	0,2
BTW compensatiefonds	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,2
Overige ontwikkelingen (uitkeringsbasis, e.d.)	-0,5	0,4	0,7	0,5	0,2
Concerneffect september circulaire 2017	-2,5	1,5	0,5	0,5	0,6

In voorliggend voorstel wordt verder ingegaan op de verschillende taakmutaties en mutaties in integratie- en decentralisatie uitkeringen en de verrekening hiervan met de verschillende programma's. Ons beleid is dat specifieke toevoegingen en kortingen worden doorgegeven aan de desbetreffende programma's. Extra middelen voor nieuwe onderwerpen en taken worden alleen op basis van een bestedingsplan doorgegeven aan de desbetreffende programma's. In principe worden bedragen onder de € 15.000,- niet verrekend, behalve wanneer het gaat om raad gerelateerde budgetten of middelen die de gemeente Groningen in haar hoedanigheid van centrumgemeente ontvangt voor de regio of samenwerkingsverbanden.

---

¹ Overschotten of tekorten op het BTW-compensatiefonds worden verrekend met het gemeentefonds. Aangezien we geen betrouwbaardere inschatting kunnen maken van een tekort of overschot op dit fonds nemen we de raming van het Rijk op in de algemene middelen. Actualisaties hierop verrekenen we ook met de algemene middelen.

Taakmutaties

Aan het gemeentefonds kunnen afzonderlijke bedragen worden toegevoegd voor nieuwe taken en voor intensivering van bestaande taken. Dat leidt tot extra ontvangsten. Ook kunnen afzonderlijke bedragen worden uitgenomen voor het geheel of gedeeltelijk vervallen van bestaande taken. Dat zijn kortingen, die tot minder middelen leiden. Zowel de groei als de krimp zijn in principe afweegbaar.

Specificatie taakmutaties (x € 1.000)	Programma	2018	2019	2020	2021
1. Wet Innovatie en kwaliteit Kinderopvang	3 Onderwijs	39	33	33	33
Totaal taakmutaties		39	33	33	33

Ad 1. Wet Innovatie en kwaliteit Kinderopvang (IKK)

In het gemeentefonds worden extra middelen beschikbaar gesteld vanaf 2018 vanwege de wet Innovatie en kwaliteit Kinderopvang. De middelen zijn bestemd om tegemoet te komen aan de meerkosten die het toezicht op de nieuwe kwaliteitseisen, zoals pedagogisch beleid en veiligheid, vanwege de wet IKK met zich mee brengt. Groningen ontvangt in 2018 € 39.000,-- en vanaf 2019 € 33.000,--.

Voorstel: De middelen te verrekenen met programma '3 Onderwijs' ter dekking van de meerkosten als gevolg van de wet IKK.

Integratie- en decentralisatie-uitkeringen

Integratie- en decentralisatie uitkeringen zijn geldstromen binnen het gemeentefonds, die niet via de normale verdeelmaatstaven worden verdeeld. Ze hebben een aparte verdeling en een eigen groei. Het geld is onderdeel van het gemeentefonds en is daarmee vrij besteedbaar. Het Rijk doet in veel gevallen wel onderzoek naar de effecten van de toegekende middelen maar kan het geld niet terugvorderen. Het anders inzetten van de middelen dan door het Rijk gewenst zou negatieve consequenties kunnen hebben voor eventuele toekenningen in de toekomst.

De uitkeringen worden bij het concern verantwoord en kunnen worden doorgegeven aan desbetreffende programma's waarop de betreffende taken worden uitgevoerd. De septembercirculaire 2017 leidt tot de volgende aanpassingen:

Specificatie integratie- en decentralisatieuitkeringen (x € 1.000)	Programma	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1. Wmo	4 Welzijn, gezondheid en zorg	-3	-53	-53	-53	-54	-56
2. Verhoogde asielinstroom	4 Welzijn, gezondheid en zorg		527				
3. Vrouwenopvang	4 Welzijn, gezondheid en zorg	1	-23	-184	-184	-184	-184
4. Maatschappelijke opvang	4 Welzijn, gezondheid en zorg		-115	-115	-115	-115	-115
5. WE CAN YOUNG	4 Welzijn, gezondheid en zorg		10				
6a. Decentralisatie AWBZ naar Wmo	4 Welzijn, gezondheid en zorg		699	-169	-204	-354	-202
6b. Decentralisatie jeugdzorg	4 Welzijn, gezondheid en zorg		-26	-287	-140	-187	-140
6c. Decentralisatie Participatiewet	1 Werk en inkomen					216	-401
Totaal mutaties		-2	1.019	-808	-696	-678	-1.098

Ad 1. Wmo

De verdeling is gewijzigd ten opzichte van de meicirculaire 2017 door het gebruik van actuelere maatstafaantallen. Deze aanpassing leidt in 2016 tot een nadeel € 3.000,--, oplopend tot een nadeel van € 56.000,-- vanaf 2021.

Voorstel: De mutatie van € 3.000,-- in 2016 valt onder de grens van € 15.000,-- en wordt dus niet verrekend. De overige mutaties worden verrekend met programma '4 Welzijn, gezondheid en zorg'.

Ad 2. Verhoogde asielinstream

Op basis van het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom ontvangen gemeenten in 2016 en 2017 een bedrag per een in die gemeente geplaatste vergunninghouder. In de septembercirculaire 2017 worden de bedragen toegekend over de periode mei tot en met augustus 2017. Groningen ontvangt een bedrag van € 527.000,--.

Voorstel: De middelen te verrekenen met programma '4 Welzijn, gezondheid en zorg'.

Ad 3. Vrouwenopvang

De verdeling is gewijzigd ten opzichte van de meicirculaire 2017 door het gebruik van actuelere maatstafaantallen. Daarnaast wijzigt de omvang van de decentralisatie uitkering Vrouwenopvang vanaf 2018 doordat de gemeenten Leeuwarden, Den Haag en Tilburg met ingang van 2018 de bekostiging op zich nemen van een viertal voorzieningen. De vergoeding aan deze gemeenten wordt naar evenredigheid ten laste gebracht van alle ontvangers van de uitkering Vrouwenopvang. In 2017 leidt dit tot een lagere uitkering voor Groningen van € 23.000,--, vanaf 2018 tot een lagere uitkering van € 184.000,--.

Voorstel: Aangezien het middelen betreft die de gemeente Groningen ontvangt in haar hoedanigheid als centrumgemeente worden de mutaties verrekend met programma '4 Welzijn, gezondheid en zorg'.

Ad 4. Maatschappelijke opvang

De verdeling is gewijzigd ten opzichte van de meicirculaire 2017 door het gebruik van actuelere maatstafaantallen. Voor Groningen leidt dit tot een structureel nadeel van € 115.000,-- vanaf 2017.

Voorstel: Aangezien het middelen betreft die de gemeente Groningen ontvangt in haar hoedanigheid als centrumgemeente worden de mutaties verrekend met programma '4 Welzijn, gezondheid en zorg'.

Ad 5. WE CAN YOUNG

Groningen heeft een aanvraag gedaan voor het programma WE CAN YOUNG. Het programma heeft als doel de relationele en seksuele weerbaarheid van jongeren te vergroten en daarmee een bijdrage leveren aan de preventie van geweld tegen vrouwen. Voor 2017 is incidenteel € 10.000,-- toegekend.

Voorstel: In afwijking van de regel dat mutaties onder de € 15.000,-- niet worden verrekend de extra middelen die worden ontvangen voor het programma WE CAN YOUNG in 2017 wel te verrekenen met programma '4 Welzijn, gezondheid en zorg' ter dekking van het programma WE CAN YOUNG.

Ad 6a,b,c. Vernieuwing sociaal domein

Per 2018 zullen vier voorzieningen (Kindertelefoon, vertrouwenswerk jeugd, anonieme hulplijn en de doventolkvoorziening) ten behoeve van gemeenten vanuit het ministerie van VWS worden gefinancierd. Deze taken werden tot en met 2017 gefinancierd vanuit de VNG via een rechtstreekse uitname uit de integratie uitkering Sociaal domein. Vanaf 2018 wordt deze bijdrage in mindering gebracht op de integratie uitkering Sociaal domein ten gunste van het ministerie van VWS.

Een deel van de middelen voor de regeling zorginfrastructuur worden vanaf 2018 structureel gereserveerd voor gemeenten. Het gaat om een bedrag van landelijk 27,8 miljoen euro. Voor 2018 wordt het budget via de integratie uitkering Sociaal domein beschikbaar gesteld aan gemeenten om aan de vraag naar afbouw dan wel (een vorm van) continuering van bestaande projecten te kunnen voldoen. Het ministerie van VWS gaat voor de periode van 2019 en verder met alle betrokkenen in overleg om te bezien hoe een nieuwe brede innovatieregeling vanaf 2019 kan worden vormgegeven.

Voor de uitvoeringskosten van pgb trekkingsrechten door de Sociale Verzekeringsbank (SVB) is in het bestuurlijk overleg van 28 augustus 2017 tussen de VNG en het ministerie van VWS bestuurlijk overeengekomen om voor 2017 een bedrag van 6,4 miljoen euro aanvullend (op de uitname van 35,1 miljoen in de meicirculaire 2016) uit de integratie uitkering Sociaal domein uit te nemen. Deze uitname houdt verband met hogere uitvoeringskosten door een stijging van het aantal zorgovereenkomsten van het gemeentelijk domein en reorganisatiekosten.

Met de wet stroomlijning loonkostensubsidie Participatiewet is tevens de al bestaande, tijdelijke no-riskpolis voor de gemeentelijke doelgroep banenafpraak en voor beschermt werk met ingang van 1 januari 2021 structureel gemaakt. Hiermee verschuift de verantwoordelijkheid voor de no-riskpolis voor deze doelgroepen van gemeenten naar het Rijk. De hiermee gepaard gaande extra kosten voor het Rijk worden gecompenseerd door een verlaging van het macrobudget Participatiewet uitkeringen en een verlaging van de integratie-uitkering Sociaal domein

In de meicirculaire 2017 is de verdeling van de groeirimte 2018 tussen het onderdeel Wmo middelen voor alle gemeenten en het onderdeel beschermd wonen niet juist geweest. Dit wordt in deze circulaire gecorrigeerd wat een verschuiving oplevert van middelen vanuit het onderdeel Wmo alle gemeenten naar het onderdeel beschermd wonen. Op totaalniveau blijft de omvang van het onderdeel Wmo in de integratie uitkering ongewijzigd.

Tenslotte is het macrobudget voor de uitvoering van de WSW naar boven bijgesteld. Het betreft een technische correctie vanwege een eerdere onjuistheid in de extrapolatie van het budget vanaf 2020.

Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot de volgende mutaties in de integratie uitkering Sociaal domein.

(x dzd €)	2017	2018	2019	2020	2021
Decentralisatie Wmo alle gemeenten	-47	-321	-371	-522	-371
Decentralisatie Wmo centrumgemeenten	746	152	167	168	169
Jeugdzorg	-26	-287	-140	-188	-140
Participatiewet WSW	0	0	0	0	-614
Participatiewet re-integratie	0	0	0	216	213
Totaal	673	-456	-344	-326	-743

Voorstel: De mutaties worden verrekend met programma '4 Welzijn, gezondheid en zorg'.

Begrotingswijziging

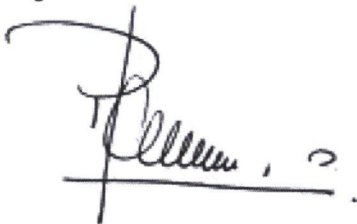
Al bovenstaande ontwikkelingen leiden tot de volgende begrotingswijziging voor de jaarschijf 2017:

Begrotingswijziging 2017									
Effecten septembercirculaire									
Betrokken directie(s)	GMT/Maatsch Ontwikk/Concernposten								
Naam voorstel	Effecten septembercirculaire								
Besluitvorming (orgaan + datum)	Raad, 20 december 2017								
Incidenteel / Structureel	I								
Soort wijziging	Exploitatie								
Financiële begrotingswijziging						Bedragen x 1.000 euro			
Deelprogramma	Programma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
04.1 Sociaal klimaat	04. Welzijn, gezondheid en zorg	Maatschappelijke Ontwikkeling	I	10		-10			-10
04.2 Passende ondersteuning en zorg	04. Welzijn, gezondheid en zorg	Maatschappelijke Ontwikkeling	I	620		-620			-620
04.2 Passende ondersteuning en zorg	04. Welzijn, gezondheid en zorg	Maatschappelijke Ontwikkeling	I	-138		138			138
04.2 Passende ondersteuning en zorg	04. Welzijn, gezondheid en zorg	GMT	I	527		-527			-527
13.1 Algem. ink & post onvoorzien	13. Algemene inkomsten en post onvoorzien	SSC 2	I		1.019		1.019		1.019
TOTALEN BEGROTINGSWIJZIGING				1.019	1.019	0	0	0	0
Inhoudelijk toelichting op de begrotingswijziging									
Zie inliggend voorstel									

En tot de volgende begrotingswijziging voor de jaarschijf 2018 (de mutaties in het sociaal domein vanaf 2018 zijn reeds verwerkt in de begroting 2018):

Begrotingswijziging 2018									
Effect septembercirculaire									
Betrokken directie(s)	Maatsch Ontwikkeling / Concernposten								
Naam voorstel	Effect septembercirculaire								
Besluitvorming (orgaan + datum)	Raad, 20 december 2017								
Incidenteel / Structureel	S								
Soort wijziging	Exploitatie								
Financiële begrotingswijziging						Bedragen x 1.000 euro			
Deelprogramma	Programma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
03.1 Onderwijskansen	03 Onderwijs	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	39		-39			-39
04.2 Passende ondersteuning en zorg	04 Welzijn, gezondheid en zorg	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-299		299			299
12.1 College en Raad	12 College, raad en gebiedsgericht werken	Concernposten	S	260		-260			-260
TOTALEN BEGROTINGSWIJZIGING					0	0	0	0	0
<i>Inhoudelijk toelichting op de begrotingswijziging</i>									
<i>Zie inliggend voorstel</i>									

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink